

A kopó fajtacsoport nevei

Már a honfoglaló magyarok használtak a vadászatokon kopókat segítőnek, az Árpád-házi királyok idején alakult ki az erdélyi kopó elődje, a mára kihalt pannon kopó. A magyar nemesi udvarhoz hozzátartozott a kopófalka. A *kopászat* (1857: *kopászat* [Vad.vers.l. 2: 21], 1865: ua. 'kopós vadászat' [Cz.F 3]) a falkavadászat, a másik mód a gyalogos *kopózás* (1829: ua. [Vad.Tud. 1: 18]), célja a vad felkeltése, és a váltókon elálló vadászok lövéshez juttatása. A Nemzetközi Kinológiai Szövetség (Fédération Cynologique Internationale; FCI) nyilvántartásában a kopókat a 6. fajtacsoportba (*scent hounds* 'szimat vadászkutyák') sorolják. A kopók a németben régen a *Laufhunde* (1682: *Lauffhunde* [Hohberg 2: 621], 1796: *Laufhund* [Adelung 2: 1937], 1860: ua. [Univ.Lex. 10: 161]) vadászkutyák, szó szerint fordítva a 'futókutyák' nevet kapták, ma Németországban *Bracken* (DWB. 739) a szokványos nevük. A vadászatra, a vad követésére, elfogására, illetve keresésére szolgáló szavakkal alkotott több társneve is a történeti forrásokban; vö. ném. *Spürhund* (uo. 3377; 1551: *Spürhünd* [Hist.An. 1: 251], 1602: *Spürhund* [Gessner 1: 251], 1719: *Spürhund* [Flemming 1: 384], 1793: *Spürhund* [Adelung 1: 1144], 1863: ua. [Univ.Lex. 16: 611]), vagyis 'nyomozókutyá', illetve a vadásznyelvben *Leithund* (DWB. 2268; 1551: *Leidthünd* [Hist.An. 1: 251], 1796: *Leithund*, *Laithund*, bajor *Leitihunt* [Adelung 2: 2026], 1859: *Leithund* [Univ.Lex. 8: 613]). Az angolban *sleuth-hound* (1375: *sleuthhund*, 1470: *sloith hound* [NED. 9: 202], 1551: *Schluth hownd*, germanice *Schlatthund* [Hist.An. 1: 250]), tulajdonképpen 'nyomkövető-vadászkutyá'. Más nyelvekben pedig fr. *chien courant* (DJL.); 1682: ua. [Georg.Cur. 2: 603]), holl. *lopende honde*, dán, sv. *stövare* (DJL.), ol. *cane da caccia*, norv. *søkshund*, sv. *narkotikahund*, fi. *huumekoira* (W.). Idetartozik a ném. *Parforce-Jagd* 'Laufjagen, Rennjagen' (1798: Adelung 3: 658), azaz 'lovas üldözéses vadászat' alkalmával használt kopó, a *Parforcehund* (1796: uo. 2: 1937, 1859: Univ.Lex. 8: 613, 1887: Meyers 8: 801) neve is.

KOPÓ A legrégebbi típusú vadászkutyák. Az európai kopók őse valószínűleg a legendás híru kelta kopó, a segusier volt. Belőle fejlődött ki a falkakopók és a gyalogkopók számos fajtája.

A *kopó* személynévben 1237-től adathozható (OkI.Sz.), köznévként a 16. századtól: 1589: *kopo*, 1590: ua., 1599: ua. (SzT. 7: 225), 1604: *kopó* 'Vestigator canis' [vadászkutyá] (MA. 123), 1632: *kopo* 'Spürhund' (MNY. 61: 487), 1647: ua., 1680: ua., 1729: ua. (SzT. 7: 225), 1786: *kopó* (Nagy 41), 1857: ua. (Vad.Vers.l. 1: 3), 1859: ua. (uo. 300: 502), 1865: ua. (CzF. 3: 967), 1872: *kopó*, *kopó-kutyá* (Ballagi 97), 1879: ua. (Vadl. 1: 6), 1895: *kopó* (PallasLex. 10: 765), 1914: ua. (RévaiLex. 12: 16), 1936: *közönséges kopó* (UjLex. 4: 2302). Nyelvjárási alakváltozata az Ormánságban *kofó* (MTSz. 1: 1170; 1875: Nyr. 3: 183). Származékszó, szófajváltás eredménye, a *kap* ige *kop* alakváltozatának folyamatos melléknévi igeneve főnevesült, eredeti jelentése 'elkapó' lehetett > *ro. copói*, szlk., szbhv. *kopov*, kárpukr. *kapov* (TESz. 2: 564), blg. *konoü* 'ua.' (W.).

A németben korábban *Stöberhunde* (DWB. 3434) néven tartották számon a kopókat, a ném. *stöbern* ige 'riaszt, nyomoz' jelentésével a kopók vadászati tevékenységére utal. A görög nyelvet használó római politikus és történétíró, Lucius Flavius Arrianus (90 k. – 145) szerint a kelta Segusier törzs a *Canis segusius* kutyát használta a vad felkutatására. A németben is sokáig *Segusier* (DJL.) volt a kopók neve, és hívták *Keltenbracke* (uo.), azaz 'kelta kopó' néven is. Később azonban már *Bracken* (DWB. 739; 1482: *Brack* 'Spilhund' [Adelung 1: 1143], 1551: *Braccum canem*, *Bracken* [Hist.An. 1: 254, 258], 1602: *Bracken* [Gessner 1: 258], 1793: *Brack*, sváb *Brak*, *Bragge*, alsószász *Brak* [Adelung 1: 1144], 1887: *Bracke* [Meyers 8: 800], 1894: ua. [GBH. 112]) a nevük az ófn. *braccho*, idg. **bhrac-ros* 'szimatolni' (DWB. 739) szóból. Megvan ez a fajtanév más nyelvekben is; vö. fr. *braque* 'chien de type braccoïde' (1793: *brac*, *brachet*, *braque* [Adelung 1: 1144]), sv. *braquehudar*,

ol. *bracco* (1793: uo.), ang. *brach* (1793: uo.), holl. *braak* (1793: uo.). Ma is használatos származékszó a német *Brackieren* 'kopózás', a *Brackade* vagy *Brackierjagd*, *Brackenjagd* 'kopóvadászat'.

ALPESI TACSKÓKOPÓ (FCI 254). Osztrák fajta, 1896-ban ismerték el hivatalosan. Vadkacsa-, róka-, őz-, vaddisznó- és nyúl vadászatra használják.

Földrajzi neve, származásra utaló fajtanév, az *alpesi* jelző utal a honosságra. Az *alpesi tacskókopó* terminus pontos megfelelője a fajta német *alpenländische Dachsbracke* (DjL.), ang. *Alpine dachsbracke*, fr. *basset des Alpes*, sp. *dachsbracke de los Alpes* (FCI 254), cs. *alpský jezevčikovitý brakýř*, norv. *alpinsk dachsbracke*, le. *alpejski gończy krótkonożny* és szerb *алпски брак јазавувар* (W.) nevének. A finnben, svédben, hollandban a fajtát német néven tartják számon. Apró lábai és hosszú törzse miatt a közeli rokon tacskóra hasonlít, ezért kapta *tacskókopó* (< német *Dachsbracke*) elnevezését. A *kopó* nevet lásd fent. Összetett nevének *tacskó* (1558: *taczko* [MNY. 61: 487], 1590: *tackzó* [SzikszF. 63]) előtagja a középkori latin *taxo*, *tasiō* 'borz' átvétele.

A németben az alpesi tacskókopónak 1932-ben még *alpenländische-Erzgebirgler Dachsbracke* (DjL.), azaz 'alpesi-érchegységi tacskókopó' volt a neve, csak 1975-ben kapta mai nevét. Az Érchegység (*Erzgebirge*) neve úgy került a fajtanévbe, hogy a 19. században a bajor és osztrák Alpokban az alpesi tacskókopónak számos különböző kinézetű változata jött létre, és a század végén a tenyésztés az Erzgebirge vidékén összpontosult. 1975-ig volt érvényben a régi neve, de a német Verejn Dachsbracke szervezetnél még ma is a zárójeles *alpenländische Dachsbracke* (*Erzgebirgler*) a bejegyzett terminus. Társneve a származására utaló német *österreichische Dachsbracke* (DjL.), azaz 'osztrák tacskókopó'.

ANGOL-FRANCIA FALKAVADÁSZ KOPÓ (FCI 325). Bármilyen terepen, nyúlra, vaddisznóra, őzre és rókára gyors, bátor, okos falkakutya kitűnő orral és jó hanggal.

Magyar neve a származáson kívül arra utal, hogy kitaró falkakutya, a fr. *anglo-français de petite vénerie* 'ua.' (uo.) mintájára alkották, noha nem pontosan fordítva, a francia fajtanév jelentése: a kis vadászat angol-franciája. Francia néven tartják számon az olaszban, hollandban és a svédben. Pontosabb fordítása a port. *anglo-francês da pequena vénerie*, or. *англо-французская малая гончая*, fi. *englantilais-ranskalainen pienriistan ajokoirra*, le. *mały gończy anglo-francuski* 'ua.' (W.). Neve az angolban *medium-sized anglo-french hound*, német *mittelgrosser anglo-französischer Laufhund*, sp. *sabueso anglo-francés de tamaño mediano* (FCI 325), orosz társneve a *малый венери* (W.), a francia névben szereplő *petite vénerie* részfordítása.

ARIÉGE-I KOPÓ (FCI 20). Leginkább nyúl vadászaton, de a vaddisznóhajtásban is eredményes. Éles szimatú, értelmes kutya.

Nevében a jelző földrajzi név, a fajtát 1912-ben a Franciaország délnyugati részén fekvő *Ariège* tartományban tenyésztették ki. A kutya fr. *ariégeois* (uo.) neve került át a legtöbb európai nyelvbe; vö. ang., német, sp., ol., holl. le., tör. *ariégeois* 'ua.' (W.). Összetételekben is megvan; vö. sp. *sabueso del Ariège* (FCI 20), fi. *ariégenajokoirra*, port. *cão do Ariège*, ang. *Ariège hound* 'ua.' (W.). A német kopós vadászok a *Hasenhund* (DjL.), azaz 'nyúl kutya' csoportba sorolják, a névadási szemlélet háttere az, hogy ezt a kopót kifejezetten nyúl vadászat céljaira tenyésztették ki.

ARTOIS-I KOPÓ (FCI 28). Apróvadra vadásznak vele. Izmos testalkatú, kitaró, gyors futású, kitűnő szaglász, engedelmes kutya.

Régen kitenyésztett francia falkakutya, magyar neve a fr. *chien d'Artois* 'ua.' (uo.; 1894: *chien de Artois* [GBH. 175]), tulajdonképpen 'artois-i kutya' terminus mintájára jött létre. A jelző földrajzi név, származásra utal, a fajtát ugyanis a franciaországi *Artois* vidékén tenyésztették ki. Ugyanezen a francia néven ismert a németben, finnben, hollandban, lengyelben és svédben is, de a helynév megvan a fajta más idegen nyelvi neveiben is, amelyek tulajdonképpen a francia terminus tükörszavai; vö. ang. *Artois hound* (FCI 28; 1840: *artois* [NHD.]), sp. *sabueso artesiano* (FCI 28), *perro de Artois*, port. *cão de Artois* (W.), német *Hund von Artois* (1894: GBH. 175), azaz 'artois-i kutya'.

BEAGLE (FCI 161). Már 3. századi krónikák említik a bretonok hajtóvadászatra használt beagle-jét. Erőtelmes és mozgékony vadászkutya.

1860: *beagle* (Vad.Vers.l. 7: 108), 1864: ua. (uo. 1: 18), 1865: ua. (CzF. 3 kopó a.), 1870: *beagle-kopó* (Vad.vers.l. 1: 3). A legkisebb kopófajta, neve is a kelta, óang. *beag* 'kicsi' (DJL.) szóból származik. Később az angolban 1793: *beagle* (Allg.Pol.Lex. 1: 821), 1840: ua. (NHD. 190), 1881: ua. (IBD. 309), 1915: ua. (Mason 10). Vándorszóként számos európai nyelvben is megtalálható az angolon és magyaron kívül; vö. ném. *Beagle* (DJL.); 1894: *englischer Beagle* [GBH. 163]), fr., sp., ol., port., le., szlk., or., ro., sv., tör. *beagle*, szlk. *bígl, bígel*, cs. *bígl* 'ua.' (W.). A fajta honosságát sejteti szln. *angleški brak* (uo.), azaz 'angol kopó' neve. Ismert még az angolban *snoopy dog* (uo.), azaz 'szimatkutya' néven is. Mivel nemcsak lovas hajtóvadászatra, hanem gyalogos vadászatokra is jól használható, korábban a németben a „*Treibhunde der armen Leute*” (DJL.), azaz 'szegény emberek hajtókutyája' elnevezést kapta.

BERNI KOPÓ (FCI 59). Elismert vadászkutya, a svájci kopókhoz (chiens courants suisse, Swiss hounds vagy sabueso suizos) tartozik.

1936: háromszínű *berni kopó* (UjLex. 4: 2302). Magyar neve a fajta ném. *Berner Laufhund* (DJL.; 1894: GBH. 130) nevének tükörfordítása. Ugyancsak fordítással keletkezett a *berni kopó* ang. *Bernese hound*, sp. *sabueso bernés*, fr. *courant bernois*, ol. *segugio del Bernese*, fi. *berninajokaira*, cs. *bernský honič* és le. *gończy berneński* (W.) elnevezése. A földrajzi neves jelző a svájci *Bern* kantonra utal, ahonnan ez a fajta származik. Társneve a fehér alapon fekete foltos színére utaló ném. *Schwarzschecke* (uo.; 1798: ua. [Adelung 3: 1723]).

BILLY (FCI 25). Francia kopófajta. Erős, igazi farkaállat. Engedelmes, türelmes, békés természetű.

A 19. században tenyésztették ki, származásra utaló neve helynév, a franciaországi Château de Billy (Poitou tartományban) élt a fajta kitenyészítője, Gaston Hublot du Rivault. Ugyanezen a néven ismert a fajta más nyelvekben is; vö. ang., ném., fr., sp. *billy* (FCI 25), ol., holl., cs., le., fi., port. és sv. *billy* (W.).

BOSZNIAI DRÓTSZŐRŰ KOPÓ (FCI 155). Erőtelmes testalkatú, a volt Jugoszláviában kitenyészített fajta. Élénk, bátor, szívós kutya.

Nevének egyik jelzője földrajzi neves, a másik pedig szőrzetét jellemzi, magyar neve az ang. *Bosnian broken-haired hound* 'ua.' (uo.) megfelelője. A végső forrás a fajta szbh. *bosanski oštrodlaki gonič* (DJL.) neve számos nyelvben ugyanilyen névadási szemlélettel keletkezett; vö. ném. *stichelhaarige bosnische Laufhund* (uo.), ang. *Bosnian coarse-haired hound*, fr. *chien courant de Bosnie à poil dur*, sp. *sabueso de Bosnia de pelo cerdoso* (FCI 155). Hazájában a szbhv. *barak* (DJL.) társnéven is ismerik, amely az FCI nyilvántartása szerint átkerült az angolba, a németbe, a spanyolba és a franciába is.

BRAZIL KOPÓ (FCI 275). Órákon át képes nyomon követni szívósan és csalhatatlanul a dél-amerikai nagymacska nyomát, leküzdve a legnehezebb akadályokat is.

Magyar neve a fajta eredeti, braziliai port. *rastreador brasileiro* (W.) elnevezésének szó szerinti megfelelője, akárcsak az ang. *Brazilian tracker*, ném. *brasilianischer Spürhund*, sp. *rastreador brasileño* és a fi. *brasilianvihikoira* 'ua.' (uo.). Oswaldo Aranha Filho brazil vadász tenyésztette ki az amerikai rókakopó és más fajták keresztezésével, elsősorban jaguár vadászat céljaira.

DREVER (FCI 130). A legkisebb svéd vadászkutya. Kedves, nyugodt, éber, szófogadó.

Vadászkutya, erre utal a neve is, amely a 'vadászni, hajtani' jelentésű sv. *drev* (W.) szóból származik. Megvan számos nyelvben a svéden kívül; vö. ang., ném., fr., sp., port., holl., norv., le. *drever*; fi. *dreeveri* 'ua.' (uo.). A fajtát *svéd tacskókopó* (Szinák–Veress 91) néven is hívják ang. *Swedish dachsbracke*, ném. *schwedische Dachsbracke* (DJL.) és norv. *svensk dachsbracke* (W.) neve megfelelőjeként, ami a származásán kívül elárulja, hogy külleme tacskószzerű, de annál nagyobb, erőteljesebb. A spanyolban *perro tejonero sueco*, a franciában *basset suédois* (FCI 130), az oroszban *шведский таксообразный бракк* (W.) a társneve. A dánban *strellufstövare* (uo.) néven is ismert.

DRÓTSZÖRŰ ISZTRIAI KOPÓ (FCI 151). Élénk, kitartó, szívós kutya. Kiváló szimatú, engedelmes.

1866: *isztriai kopók* (Vad.vers.l. (20: 315), 1898: *kopó isztriai* (BH. 180), 1911: *isztriai kopó* (Vadl. 16: 214), 1913: ua. (uo. 16: 214). Hazájában, az Isztria-félszigeten elsősorban róka és nyúl felhajtására használják, de rendkívül eredményesen tevékenykedik a vércsapán is. Ottani neve a hv. *istarski ostrodlaki gonič* (DJL.), szln. *istrski ostrodlaki gonič* (W.), ennek megfelelője a fajta magyar neve. A származásra utaló *Isztria* földrajzi névvel, és a szörzetére utaló *drótszörű* jelzővel. Az angolban is *Istrian wire-haired hound*, a franciában *chien courant d'Istrie à poil dur*; a spanyolban *sabueso de Istria de pelo duro*, a németben *rauhhaarige istrianer Bracke* (FCI 151), *rauhhaarige istrische Bracke* (DJL.), a portugálban *sabujo da Istria de pelo duro* (W.) a neve.

DRÓTSZÖRŰ STÍRIA KOPÓ (FCI 62). Nyugodt, békés, de bátor, aktív, szívós vadászkutya.

1874: *Stájer kopók* (Vad.Vers.l. 386), 1893: *stájer kopó* (Vadl. 16: 208), 1918: *stájer kopót* (uo. 12: 143). Osztrák fajta, Ausztriában kisvadra vadásznak vele. Magyar neve az FCI nyilvántartásában az ang. *coarse-haired Styrian hound* (FCI 62) néven szereplő fajta, valamint a ném. *Steirische Rauhaarbracke* (DJL.) nevének szó szerinti megfelelője. 1886-ban ném. *steierische rauhaarige Hochgebirgsbracke* (uo.; 1894: *rauhhaarige steierische Hochgebirgsbracke* [GBH. 124]) néven vették fel az osztrák nyilvántartásba (Österreichische Stammbuch), a magyarban ennek tükörfordítása a *stíriai drótszörű magashegyi kopó* (Szinák–Veress 309) név. Hosszú nevének számos jelzője a fajta honosságára, szörzetére, illetve élőhelyére utal; vö. fr. *brachet de Styrie a poil dur* és sp. *sabueso Estirio de pelo áspero* (FCI 62). Használatos volt rövidebb ném. *Steirische Hochgebirgsbracke* (DJL.), azaz 'stíriai magashegységi kopó' neve is. Korábbi neve a ném. *Peintingerbracke* (uo.) volt.

ERDÉLYI KOPÓ (FCI 241). A két világháború között még rendkívül népszerű vadászkutya volt, ám egy 1947-ben kiadott román rendelet kötelezővé tette valamennyi kopó kiirtását, ezért az erdélyi kopó csaknem teljesen kipusztult. Mára megkezdődhetett a fajta megmentése, újratemetése.

A Kárpát-medencében kialakult pannon kopó utódaiból formálhatták ki az erdélyi kopót (Canis familiaris sagax braco Transylvanicus [W.]). Az 1300-as évekből származó bécsi Képes Krónika egyik miniatúrája már ilyen kopószerű kutyákkal folytatott medvevadászatot ábrázol. Neve 1857-ben *erdélyi kopó* (Vad.Vers.l. 2: 21), majd 1859: *erdei kopó* (uo. 4: 21: 356), 1872: ua. (Ballagi 97), 1883: *erdélyi kopók* (VadVers.l. 46: 426), 1898: *erdélyi kopó* (Vadl. 30 (403), 1900: *Erdélyi faj kopó* (Vadl. 25 (335), 1901: *erdélyi kopó* (Czynek), 1904: ua. (Vadl. 29: 383), 1916: ua. (uo. 16: 189), 1936: ua. (UjLex. 4: 2302). Számos nyelvben Erdély megfelelő nevével alkották a fajtanévet; vö. ang. *Transylvanian hound* (FCI 241), *Transylvanian bloodhound* (azaz 'erdélyi véreb'), *Transylvanian scenthound*, ném. *transylvanischer Laufhund* (DJL.), *Siebenbürger Bracke* (uo.; 1901: Czynek), ro. *bracul transilvănean* (1901: uo.), sp. *sabueso de Transilvania*, fr. *chien courant de Transylvaie* (FCI 241), ro. *copoi ardelenesc*, port. *braco da Transilvania* és ol. *segugio della Transilvania* (W.). Társnevei etnikai preferenciával a fajta származására utalnak, a magyar népnév megfelelőivel jöttek létre; vö. ang. *Hungarian hound*, sp. *sabueso húngaro* (FCI 241), *cazador húngaro*, fr. *brachet hongrois*, *chien courant hongrois*, ol. *segugio ungherese* (uo.), ném. *ungarische Bracke* (DJL.).

FEHÉR-CSER FRANCIA KOPÓ (FCI 316). Erőteljes, gyors, szófogadó, könnyen kezelhető falkakutya.

1906: *francia kopó* (NI. 9), 1943: ua. (PH. 128). Kétszínű francia kopó: fehér és cser, pontosabban fehér alapon narancssárga foltos. Magyar neve a fajta ang. *French white and orange hound*, ném. *französischer weiß-oranger Laufhund*, sp. *sabueso francés blanco y naranja* és fr. *français blanc et orange* (FCI 316), azaz 'francia fehér és narancssárga [kopó]' megfelelője.

FEHÉR-FEKETE FRANCIA KOPÓ (FCI 220). Erőteljes falkakutya, nagyvadra vadásznak vele.

Magyar neve szó szerinti megfelelője a fajta ang. *French white and black hound*, ném. *französischer weiß-schwarzer Laufhund* (uo.) elnevezésének. A franciában *français blanc et noir* (W.), vagyis 'francia fehér és fekete'. A francia név az alapja a fajta port. *branco e preto francês* (uo.) nevének, a hollandban és a svédben a francia nevet használják változatlan alakban. Kifejező társneve a *francia kétszínű kopó* (www.akutya.hu), amely egyszerűsítéssel jött létre, a fajta fr. *chien*

français bicolore (uo.) neve alapján. A megkülönböztető név alapja az, hogy felépítésében, küllemében, viselkedésében teljesen hasonló a francia háromszínű kopóhoz, azonban csak kétszínű: fehér alapon fekete foltos.

FEHÉR-FEKETE NAGY ANGOL–FRANCIA KOPÓ (FCI 323). Kiegyensúlyozott természetű, kiváló szimatú falkakutya. Nyulat vagy szarvast hajt csoportosan.

Magyar neve az ang. *great anglo-français white and black hound*, a ném. *großer anglo-französischer weiß-schwarzer Laufhund* és a fr. *grand anglo-français blanc et noir* (uo.) szó szerinti megfelelője. A francia nevet változatlan alakban vette át a holland, finn és a svéd, míg a spanyol és a portugál nyelvben ugyancsak lefordították; vö. sp. *gran anglo-francés blanco y negro*, port. *grande anglo-francês branco e preto* 'ua.' (W.). A nevek a kétszínű szőrzetre utalnak, amely fehér alapon barna vagy fekete foltos. Egyszerűbb társneve is a *nagy angol–francia kétszínű kopó* (www.akutya.hu), azzal a két különbséggel, hogy a terminust kiegészítették a *kopó* fajtanévvel, másrészt a 'fehér' és a 'fekete' jelentésű francia színneveket nem fordították le, hanem helyettesítették a *kétszínű* jelzővel. Akárcsak fr. *grand anglo-français bicolore* (uo.) nevében. Ez alkalmasabb, hiszen van egy másik kétszínű változat is, a **FEHÉR-CSER NAGY ANGOL–FRANCIA KOPÓ** (FCI 324), ennek a nevét a fajta fr. *grand anglo-français blanc et orange* (W.), azaz 'nagy angol–francia fehér és narancsszínű' nevének mintájára alkották. Megvan más nyelvben is a megfelelője; vö. ném. *großer anglo-französischer weiß-oranger Laufhund*, sp. *perro de caza francés blanco y naranja* (uo.), ang. *great anglo-français white and orange hound* 'ua.' (FCI 324).

FINN KOPÓ (FCI 51). Nyugodt, barátságos természetű. Hiúz-, nyúl- és rókavadászatra használják.

Finnország legnépszerűbb vadászkutyája; neve az ang. *Finnish hound* 'ua.' (uo.) fordításával keletkezett a magyarban. Más nyelvekben is hasonló, a *finn* népnévvel alakult elnevezéseken ismerik; vö. ném. *Finnenbracke* (DJL.), *finnischer Laufhund*, sp. *sabueso finlandés*, fr. *chien courant finlandais* (FCI 51) vagy *chien courant finnois*, port. *sabujo finlandês*, le. *gończy fiński* (W.). A végső forrás a fajta fi. *suomenajokoir*a (FCI 51) neve.

GASCON-SAINTONGE-I KOPÓ (FCI 21). Karcosú, izmos, elegáns alkatú kutya. Intelligens, kezes, érzékeny. Régen szarvasra és farkasra vadásztak vele.

Magyar neve a fajta fr. *Gascon Saintongeois* (uo.), *Gascon de Saintongeois* (W.) nevének mintájára keletkezett. Az angol, német, spanyol (FCI 21), olasz, lengyel, svéd és holland (W.) nyelvben is az eredeti francia nevet használják. Csupán ortográfiailag különbözik a fajta port. *gascão de Saintonge* (uo.) neve. A *kis gascon-saintonge-i kopó* a fajta fr. *petit Gascon Saintongeois* (uo.), a *nagy gascon-saintonge-i kopó* a fajta fr. *grand Gascon Saintongeois* (uo.) nevéből jött létre. Az angolban is megvan a méretre utaló megkülönböztető jelző; vö. *small Gascon Saintongeois*, illetve *great Gascon Saintongeois* (uo.).

GASCOGNE-I KÉK GRIFFON (FCI 32). Tanulékony, kedves, értelmes, fürgé francia kopó.

Magyar elnevezése a fajta fr. *griffon bleu de Gascogne* (uo.) nevének tükörfordítása; vö. még ang. *blue gascony griffon*, sp. *grifón azul de Gasconia*, ném. *blauer Griffon der Gascogne* 'ua.' (uo.). Földrajzi neves fajtanevek; *Gascogne* Franciaország egyik délnyugati tartományát jelöli. A rövid lábú *gascogne-i kis kék griffon* a fr. *petit griffon bleu de Gascogne* (W.) szó szerinti megfelelője, a lengyelben és a portugálban is lefordították; vö. le. *mały gończy gaskoński*, port. *pequeno azul da Gasconha* 'ua.' (uo.), azonban a németben, angolban, svédben és a hollandban eredeti francia néven ismert.

A drótszőrű griffon és a kis kék gascogne-i kopó keresztezésével alakították ki. Nevében a *griffon* (1893: ua. [PallasLex.], 1956: ua. [KSz.]) Európa-szerte elterjedt vadászkutya, amelynek őse a drótszőrű griffon Korthals. Hollandiában 1873-ban E. K. Korthals kezdte el nemesítését, őrá utal a fajta ném., fr. *griffon Korthals*, sp. *grifón Korthals* és ang. *Korthals griffon* (W.) társneve. A francia *griffon* szó jelentése is 'drótszőrű, durva szőrű', mely az állat erős, kemény szőrzetére utal.

GÖRÖG KOPÓ (FCI 214). Erős, élénk, kitartó, kiváló szimatú, szívós vadászkutya.

Neve a gör. *ελληνικός ιχνηλάτης* 'ua.' (uo.) fordítása, akárcsak ang. *Hellenic hound* (uo.), fr. *chien courant grec*, sp. *sabueso helénico*, ném. *griechischer Laufhund* (FCI 214), *griechische*

Bracke, fr. *chien courant hellénique*, port. *sabujo helênico* és (W.) elnevezése. A hollandban és a svédben a görög fajtanév használatos.

HALDEN KOPÓ (FCI 267). Mozgékony, mindenes vadászkutya. Színe fehér alapon fekete foltos.

Norvég fajta, neve földrajzi neves, a dél-norvégiai *Halden*ben kezdődött a fajta tenyésztése, ottani neve is a norv. *Haldenstøver* (uo.), azaz 'Halden kopó'. A norvég nevet átvette a svéd, a holland, a bolgár és a lengyel (W.), másutt pedig lefordították; vö. ang. *Halden hound*, sp. *sabueso Halden*, fr. *chien courant de Halden*, ném. *Halden Bracke* (FCI 267), port. *sabujo de Halden*, fi. *Haldeninajokoirra* (W.). A fajta első említése 1895-ből adatolható, társneve abban az időben a *norsk stöfvere*, a *harehund* vagy *rävehund* (uo.) volt.

HAMILTON KOPÓ (FCI 132). Értelmes, bátor kutya, könnyen kiképezhető. Szaglása kiváló.

A svédek népszerű vadászkutyája, magyar neve a fajta ang. *Hamilton hound* (uo.) nevének fordítása. Személyneves fajtanév; a vadász és kutyatenyésztő, Adolf Patrik *Hamilton* (1852–1910), a Svéd Kennel Klub alapítójának neve őrződik meg benne. 1921-től nevezik a sv. *Hamiltonstövare* (DJL.) néven a fajtát, az összetétel *stövare* (1801: sv. *Stöfvere* [Adelung 4: 309]) utótagjának a svédben és a dánban 'kopó' a jelentése. A svéd elnevezést átvette a német, a holland és a lengyel, az angolon kívül másutt is lefordították; vö. fr. *chien courant de Hamilton*, sp. *sabueso Hamilton* (FCI 132), fi. *Hamiltoninajokoirra*, le. *gończy Hamiltona*, port. *sabujo de Hamilton* (W.). 1886-ban mutatták be a fajtát, mégpedig a ném. *schwedischer Laufhund* (DJL.; 1894: *schwedische Bracke*, sv. *svenske stövare* [GBH. 181], azaz 'svéd kopó' néven. A magyarban is megvolt szó szerinti megfelelője, a *svéd kopó* (1918: ua. [Vadl. 18: 215]), és a fajta származására utaló *svéd* népnév megfelelőivel alkották fr. *chien courant suédois*, norv. *svensk støver*, *svensk foxhound* és *sveriges nasjonalhund* (W.) nevét is.

HOLSTEIN KOPÓ (www.kutyakozpont.hu/hygen-kopo). Mára már kihalt fajta. A kopók erős, nagytestű, Kelet-Poroszorszáig elterjedt északnémet helyi változata.

A magyar név a fajta ném. *holsteiner Bracke* (DJL.; 1894: *holsteinische Bracke* [GBH. 113], 1907: *Holstein Bracke* [Meyers 9: 648]) nevének fordítása. A földrajzi neves fajtanév származására utal, Holsteintől Pomeránián át Kelet-Poroszorszáig volt honos ez a kopó. Holstein (korábban Grafschaft Holstein, majd Herzogtum Holstein) a legészakibb német tartomány, ma Schleswig-Holstein része. *A fajtát említik a ném. Stöber* (DJL.; 1801: *Stöber*; alsószász *Stöver*; sv. *Stöfvere* 'Spürhund' [Adelung 4: 387], 1894: *Stöber* [GBH. 113]) néven is, amelynek 'kereső' a jelentése. Arra utal, hogy ez a Holstein kopó nem annyira a kopós falkavadászatban jeleskedett, sokkal inkább nyomozó, felhajtó vadászkutya volt.

HYGEN KOPÓ (FCI 266). Erőteljes felépítésű. Nem falkában, hanem gazdájával együtt vadászik.

Norvég kopó, kisvadra vadásznak vele. A magyar név a fajta ang. *Hygen hound* (uo.) vagy ném. *Hygen Bracke* (DJL.) nevének részfordítása. Eredeti norv. *hygenhund* (FCI 256) neve került át változatlan alakban a legtöbb nyelvbe, például a németbe, franciába, hollandba és a lengyelbe. A fajtanévben 19. századi tenyésztője, a norvég Hans Fredrik *Hygen* (1808–1897) neve őrződik meg. Részfordítással, a tenyésztő nevét mindig megtartva jött létre a fajta angol, magyar és német névén kívül a fr. *chien courant de Hygen*, sp. *sabueso de Hygen* (FCI 256), port. *sabujo de Hygen* és fi. *hygeninajokoirra* (uo.) elnevezése is.

IBIZAI KOPÓ (FCI 89). Rendkívül gyors, kitűnően ugró, tanulékony kutya. A látása különösen éles.

Spanyol vadászkutya, magyar neve a fajta eredeti sp. *podenco ibicenco* (uo.) nevének tükörfordítása. Az elnevezés arra utal, hogy a fajta a Baleár-szigetokről, Ibizáról származik. Átkerült más nyelvekbe is; vö. ang. *Ibizan hound*, cs. *ibizský podenco*, *ibizský chrt*, port. *podengo ibicenico*, rom. *ogar de Ibiza*, or. *поденко ибицијенко*, *ивисскаја борзая*, *ибизан*, norv. *ibizahund*, fi. *ibizanpodenco*, le. *podenco z Ibizy* (W.), ném. *Ibiza-podenco*, fr. *podenco d'Ibiza* és ang. *Ibizan podenco* 'ua.' (FCI 89). Manapság a legszebb, legjobb egyedek a szomszédos Mallorcán találhatóak, ott *ca eivissenc* (W.) néven ismerik. A Baleár szigetcsoport nevével alkották a fajta fr. *chien de garenne des Baléares* és cs.

baleárský chrt (uo.), két ottani sziget nevével norv. *mallorcahund* és *menorcahund* (uo.) társnevét. A fajtának három típusa van: sima szőrű, drótszőrű és hosszú szőrű.

JURAI KOPÓ (FCI 59). Kitűnő a szaglása, erős a vadászösztöne. Eleven, elszánt, szívós, állhatatos kutya.

1936: *Jura kopó* (UjLex. 4: 2302). A svájci kopók csoportjába tartozik. Magyar neve a fajta ném. *Jura Laufhund* (DJL.) elnevezésének tükörfordítása. Földrajzi neves elnevezésének az az alapja, hogy a fajta a Svájc nyugati részén fekvő *Jura-hegység*ből származik. Más nyelvekben is a német név megfelelője használatos; vö. ang. *Jura hound* (FCI 59), sp. *sabueso del Jura*, ol. *segugio del Giura*, cs. *jurský honič* 'ua.' (W.). Két változata ismert, a *Bruno* típust (fr. *Bruno du Jura*, ang. *Bruno Jura hound*, sp. *Bruno del Jura*, *Fernando del Jura* [uo.]) a *St. Hubert* (fr. *Bruno Saint Hubert*, ol. *Sant'Uberto* [uo.]) változattól könnyedebb testalkata, és kevésbé masszív feje különbözteti meg.

KANÁRI-SZIGETEKI KOPÓ (FCI 329). Származási helyén ma is használatos vadászkutya nyulakra. Jó ugróképesége és biztos járása nagy előny az ottani szabdalt, köves, vulkáni talajon.

Magyar neve az ang. *Canary Islands hound* 'ua.' (W.) fordítása, a fajta honosságára utaló nevek. Ottani neve a sp. *podenco Canario* (FCI 329), azaz 'kanári kopó'. Társneve az angolban a *Canarian warren hound* (FCI 329) 'kanári vadaspark / nyúlkert kopó', valamint a spanyolból fordított *Canarian podenco* (W.) és a *Canary Islands warren hound* (uo.). A franciában *chien de garenne des Canaries* (FCI 329), a németben *Kanarischer Podenco* (uo.). Számos nyelvben spanyol nevét használják, az oroszban és a portugálban változatlan alakban, a finnben *kanarianpodenco*, a szlovénben *kanarski podenco* (W.).

KIS GASCOGNE-I KÉK KOPÓ (FCI 31). Akárcsak nagytermetű rokona, igen hangos kutya, torokhangú ugatása szinte félelmetes hörgésnek tűnik.

Francia fajta; tulajdonképpen a nagy kék gascogne-i kopó kisebb termetű változata, ám – elnevezése ellenére – viszonylag nagy termetű ez is. Magyar neve a fajta fr. *petit bleu de Gascogne* (DJL.) mintájára jött létre, akárcsak az ang. *small blue Gascony hound*, ném. *kleiner blauer Gascogne Laufhund*, le. *mały gończy gaskońsk*, port. *pequeno azul da Gasconha* és a sp. *pequeño sabueso azul de Gascuña* 'ua.' (W.). A *Gascogne* földrajzi nevet l. a nagy gascogne-i kék kopó szócikkében.

KIS SVÁJCI KOPÓ (FCI 60). Hosszú testű, rövid lábú, értelmes, engedelmes kutyák.

A magyar név a 20. század elején, Svájcban keletkezett fajtacsoport ném. *schweizer Niederlaufhund* (uo.), *schweizerische Niederlaufhund*, *schwyzer Niederlaufhund* (DJL.) terminus megfelelője, akárcsak a fr. *petit chien courant suisse*, ang. *small Swiss hound*, sp. *sabueso suizo pequeño* (FCI 60), cs. *švýcarský nízkonožný honič*, sv. *schweiziska små stövare* 'ua.' (W.). A svájci kopók (*berni, jurai, luzerni, schwyzi*, azaz ném. *berner Niederlaufhund Glatthaar*; *berner Niederlaufhund Rauhhaar*; *Jura Niederlaufhund*, *luzerner Niederlaufhund*, *schwyzer Niederlaufhund*) kisebb termetű változatait jelölik így.

LENGYEL KOPÓ (FCI 52). Könnyen kiképezhető, kitűnő szaglású nyomkövető kutya.

1885: *lengyel kopó* (Vadl. 36: 494), 1886: ua. (uo. 11: 168), 1892: ua. (uo. 8: 104), 1895: ua. (Nyr. 311), 1903: ua. (DM. kopók a.). Lengyel fajta, magyar neve az ang. *Polish hound* (W.), *Polish hunting dog* 'ua.' (FCI 52) mintájára jött létre. Eredeti lengyel *gończy polski* (DJL.) nevét változatlan alakban átvéve ismerik a svédben és a hollandban, azonban más nyelvekben lefordították; vö. ném. *polnische Bracke* (uo.), *polnischer Jagdhund*, fr. *chien courant polonais* (FCI 52), *brachet polonais*, sp. *sabueso polaco*, ol. *segugio polacco*, port. *braco polonês*, or. *польскій озап*, fi. *puolanajokoir*a 'ua.' (W.).

LEVESQUE (FCI 23). Keresztezéssel alakították ki. Rendkívül jó szimatú, szenvedélyes vadász.

Francia fajta, a magyarban fr. *lévesque* (W.) nevét vették át, akárcsak az angolban, németben, spanyolban és a finnben. Személyneves terminus; nemesítője, Rogatien *Levesque* (1844–1922) neve

örződik meg a fajtanévben. A fr. *chien Levesque* (uo.), azaz 'Levesque kutya' bővített nevének fordítása az ang. *Levesque hound* 'ua.' (uo.).

LUZERNI KOPÓ (FCI 59). Kitiűnő nyomkövető, ha friss nyomra akad, nagyon jellegzetes az ugatása.

1892: *Luzerni kopó* (Vadl. 8: 105), 1936: ua. (UjLex. 4: 2302). Svájci fajta, magyar neve a ném. *luzerner Laufhund* 'ua.' (DJL.; 1894: ua. [GBH. 129]) tükörfordítása. Nevében a földrajzi neves jelző származására utal, a svájci kopó egyik helyi változata, Luzernben tenyésztették ki. Más nyelvekben is megvan a német elnevezés szó szerinti megfelelője; vö. ang. *Lucerne hound* (FCI 59), ol. *segugio di Lucerna*, fr. *courant lucernois*, sp. *sabueso de Lucerna*, cs. *luzernský honič*, le. *gończy lucerneński* (W.). Társneve a németben a *Blausprenkel* (uo.).

MONTENEGRÓI HEGYIKOPÓ (FCI 279). Erőteljes, kiegyensúlyozott vérmérsékletű vadászkutya.

Korábbi magyar neve a *jugoszláv hegyi kopó* (Szinák–Veress 151), a szbhv. *jugoslovenski planinski gonič* (uo.) tükörfordítása. Elnevezésében a *jugoszláv* jelző származási helyére, az egykori délszláv államra utal. Mint a másik jelző is utal rá, elsősorban hegyekben történő vadászatra tenyésztették ki. Az eredeti név mintájára alakult a fajta korábbi ném. *jugoslawischer Gebirgslaufhund*, ang. *Yugoslavian mountain hound* és fr. *chien courant yougoslave de montagne* (W.) neve is. Jugoszlávia szétesése óta a *Montenegró* (*Crna gora*) földrajzi névvel utalnak a fajtaneveket a pontosabb származási helyre, ilyen mai *montenegrói hegyikopó* neve is, szó szerinti megfelelője a fajta számos idegen nyelvi elnevezésének; vö. ang. *Montenegrin mountain hound* (FCI 279), ném. *montenegrinischer Gebirgslaufhund* (uo.) vagy *montenegrinische Gebirgsbracke* (DJL.), sp. *sabueso montañés de Montenegro*, fr. *chien courant de montagne du Monténégro* (FCI 279), port. *sabujo montanhês montenegrino*, fi. *montenegrónajokoirra*, le. *czarnogórski gończy górski*, sv. *montenegrinsk bergsstövare* (W.). A végső forrás a fajta szbhv. *crnogorski planinski gonič* (FCI 279.) elnevezése. Társneve a franciában a szörzetre utaló *chien courant noir* (W.), azaz 'fekete kopó'.

MOSÓMEDVEKOPÓ (FCI 300). Amerikában a mosómedvehajszán a kutyák feladata az, hogy a nyomon elindulva rátaláljanak a mosómedvére, és fölkeressék egy fára.

Magyar neve az ang. *coonhound* (W.) fordítása, az ang. *coon* szó az ang. *raccoon* 'mosómedve' dominívuma. Ez a kopó a svédben az angol név átvételével ugyancsak *coonhound* (uo.) néven ismert. A sp. *perro cazador de mapaches* 'ua.' (uo.) nevének a jelentése 'mosómedvevadász kutya'. Az összetett fajtanév *mosómedve* előtagja német mintára alkotott nyelvújítási tükörszó; vö. ném. *Waschbär* 'ua.' (< ném. *waschen* 'mosni', *Bär* 'medve'). Ezzel a kopófajtával mosómedvére vadásznak, ez a „sport” az egyik legkegyetlenebb és legvadabb, embert, kutyát egyaránt próbára tevő vadászat Amerikában. A visszataszító kedvteléshez több fajtaváltozatot tenyésztettek ki. Az egyes mosómedvekopók magyar nevei az angolból származnak, a nevekben a jelző a szörzet színére utal. A *fekete-cser mosómedvekopó* (FCI 300) lomha járású, hosszú, lelógó fülű eb, neve az ang. *black and tan coonhound* 'ua.' (uo.) fordítása. Szörzetének színe fekete-cserbarna, erre utal sp. *perro cazador de mapaches negro y bronce* (W.), *perro negro y fuego para la caza del mapache*, ném. *schwarzlohfarbener Waschbärenhund*, fr. *chien noir & feu pour la chasse au raton laveur* (FCI 300) neve is. Társneve az ang. *raccoon raider* (www.dog-names.org.uk), azaz 'mosómedvetámadó'. A *kék pettyes mosómedvekopó* (< ang. *bluetick coonhound* 'ua.' [W.]) színe kékesfehér alapon kékesfekete foltos, illetve pettyes. A *treeing walker mosómedvekopó* neve pedig az ang. *treeing walker coonhound* 'ua.' (uo.) részfordítása. A *vörös mosómedvekopó* magyar nevében a színneves jelző e fajta egyszínű vörös szörzetére utal. Az ang. *Redbone coonhound* 'ua.' (uo.) elnevezés személyneves, ezt a fajtát Tennesseeben, az 1800-as évek elején alakította ki Peter Redbone. A fajtát eredeti angol néven tartják számon a németben, franciában, olaszban, spanyolban és a lengyelben, a csehben *Redboneův mývalí pes* (uo.) a neve. Társneve az ang. *treeing red dog*. A *vörös pettyes mosómedvekopó* neve is a szörzetére utal, színe vörösesbarna alapon barna foltos, illetve pettyes. Magyar neve az ang. *redtick coonhound* 'ua.' (uo.) fordításával jött létre, az oroszban is *красно-кранчатый кунхаунд*. Az American Kennel Club a fajtát az ang. *American English coonhound* (W.) néven tartja nyilván, így ismert a svédben is, és ennek fordítása a fajta sp. *cazador de mapaches inglo-americano* (uo.) elnevezése. A franciában és a németben az ang. *english coonhound* (uo.) néven ismerik, más

nyelvekben szintén ennek megfelelőjével jelölik; vö. or. *английская енотовая гончая собака*, fi. *englanninpesukarhukoira*, le. *angielski coonhound* (uo.).

NAGY GASCOGNE-I KÉK KOPÓ (FCI 22). Bátor, erős, jó szimatú kopó, a középkorban farkasra, évszázadok óta rókára, özre, szarvasra vadásznak vele.

A legrégebbi francia fajta; tulajdonképpen a kis gascogne-i kék kopó nagyobb termetű változata. Magyar neve az eredeti fr. *grand bleu de Gascogne* 'ua.' (DJL.) mintájára jött létre, akárcsak az ang. *great Gascony blue*, ném. *großer blauer Gascogner Laufhund*, sp. *gran sabueso azul de Gascaña* (FCI 22), ang. *great blue Gascony hound*, le. *duży gończy gaskoński*, fi. *iso gascognenajokoira*, port. *grande azul da Gasconha* 'ua.' (W.). Változatlan alakban használatos az eredeti francia név a hollandban és a svédben. A dél-franciaországi forró nyár átalakította a fajtát, fekete színe átalakult kékessé, erre utalnak a színnevek. A *Gascogne* földrajzi név, Franciaország egyik délnyugati tartományát, a Pireneusok szomszédságában fekvő Gascogne tartományt jelöli.

NÉMET KOPÓ (FCI 299). Falkakutyaként fāradhatatlan. Harcias, de otthon szelíd, engedelmes.

1879: *rövidszőrű német kopó, hosszúszőrű német kopó* (Vad.Vers.l. 32: 269), 1883: *német kopók* (uo. 9: 71), 1885: *német kopó* (Vadl. 33: 451), 1892: ua. (uo. 8: 105), 1917: *német kopók* (uo. 29: 347), 1918: *német kopó* (uo. 18: 215), 1936: ua. (UjLex. 4: 2302). Német fajta; magyar neve az 1900 óta érvényes ném. *deutsche Bracke* 'ua.' (DJL.) fajtánév tükörfordítása. A német nevén ismert a fajta a svédben, szó szerinti megfelelője megvan számos más nyelvben; vö. ang. *German bracke*, port. *braco alemão*, le. *gończy niemiecki*, holl. *duitse brak* 'ua.' (W.). Társneve az ang. *German hound*, sp. *sabueso alemán*, fr. *brachet allemand* (FCI 299), port. *sabujo alemão*, fi. *saksanajokoira* (W.), azaz 'német vadászkutya', sp. *sabueso de sangre de Baviera* (uo.), vagyis 'bajor véreb'.

NORVÉG KOPÓ (FCI 203). Szívós, igénytelen, könnyen, gyorsan tanul. Kitaró vadászkutya.

Norvégiában kialakult, őshonos fajta. Magyar neve az ang. *Norwegian hound* 'ua.' (uo.) fordítása. Szó szerinti megfelelő neve a sp. *sabueso noruego*, fr. *chien courant norvégien* (uo.), a ném. *norwegischer Laufhund* (uo.; 1894: *norwegische Bracke* [GBH. 182]) és a norv. *norsk støver* (1894: uo.). Társneve a *dunker* (Szinák–Veress 93), a nevet a norvég tenyésztő, Wilhelm Dunker tiszteletére adták, aki a fajtát nyúl vadászat céljára a 19. század elején kialakította. A fajta ezen a néven ismert a legtöbb nyelvben; vö. ném. *Dunkerbracke* (FCI 203), ang., ném., fr., port., norv., le., holl. *dunker* (W.), a finnben *dunkerinajokoira*, a spanyolban *sabueso de Dunker*, a svédben *dunkerstövare* (uo.), azaz 'dunkerkopó'.

NYULÁSZKOPÓ (Szinák–Veress 233). Rendkívül gyors, tanulékony, élénk falkakutya.

1857: *nyúl kopók* (Vad.Vers.l. 23: 398), 1864: *nyúlkopó* (uo. 1: 18), 1865: ua. (Czf. 3: 967), 1867: *nyúlkopók* (Vad.vers.l. 36: 575), 1872: *nyúl kopó* (Ballagi 97), 1880: *nyul kopó* (Vadl. 9: 116), 1882: *nyulas kopó* (uo. 33: 422), 1886: *nyul kopó* (uo. 11: 168), 1910: *nyulászó kopó* (BH. 199). A név alapja az, hogy ezt a kopót kifejezetten vadnyulak vadászatára tenyésztették ki. Kétféle nyúlkopászat van, a lovas harehunting és a gyalogos beagling (kis beagle kopókkal). Kezdetben a nyulászó kopók gyalogos vadászok segítőtársai voltak, később azonban már lovas nyúl vadászatokat rendeztek. Az angolban *hare hunter*, azaz 'nyúl vadász', a németben *Hasenhund* (DJL.; 1779: ua. [Mellin]), 1894: *englischer Hasenhund* [GBH. 159], 1907: *Hasenhund* [Meyers 9: 860]), vagyis '(angol) nyúlkutya'. Angol fajta; ottani neve *harrier* (FCI 295; 1576: *Leverarws*, or *Harriers* [Can.Brit.], 1840: *harrier-hound* [NHD.], 1881: *Harrier* [IBD. 301], 1894: ua. [GBH. 159], 1915: ua. [Mason 10]). A magyar írásbeliségben is említik már régóta az angol nevén, úgy a kutyafajták nyilvántartásában, mint szótárakban, illetve a vadászati szaknyelvben (FCI 295; 1857: *harrier kopó* [Vad.vers.l. 20: 340], 1865: *harrier* [Czf. 3: 967]), 1870: *Harrier-kopó* [Vad.vers.l. 1: 3], 1905: *harrierek* [uo. 2: 62]). A *harrier* terminust magyarították az ang. *hare* 'mezei nyúl' szóból, ami logikusnak is tűnik, hiszen a fajtát nyúl vadászatokon használják. Valójában azonban a normand-francia *harrier* (DJL.) szó átvétele, amelynek 'vadászkutya' a jelentése. Ezen a néven ismert a németben, franciában, hollandban, norvégben, lengyelben, portugálban, oroszban, svédben és a kínaiban is. A finnben *harrieri* (FCI 295) alakváltozata használatos.

OLASZ KOPÓ (FCI 337). Fénykora a reneszánsz idején volt, a 20. század elején ismét divatba jött.

Magyar elnevezése az ol. *segugio italiano* 'ua.' (DJL.) tükörfordítása. Az olasz fajtanéven ismert az angolban és a svédben. Társneve az angolban az *Italian hound* (W.). A finnben *italianajokoirra*, a lengyelben *gończy włoski* (uo.), azaz 'olasz kutya / kopó'. Ősi származású vadászkutya, feltehetően a régi Galliában tenyésztették ki az egyiptomi agár és a római molosszus keresztezésével. A *molosszus* görög eredetű szó, 'moloszi kutya' a jelentése, hiszen a *Moloszi* királyságból származott (a mai Görögország északkeleti és Albánia déli részéről). Az olasz kopónak két változata van, az egyiknek félhosszú, érdes tapintású, a másiknak rövid és sima a szőrzete. Szálkás szőrű változata a *drótszőrű olasz segugio* (FCI 198), az ang. *Italian rough-haired segugio*, fr. *chien courant italien a poil dur*, ol. *segugio italiano a pelo forte*, sp. *sabueso italiano de pelo duro* (uo.), ném. *drahthaariger italienischer Laufhund* (DJL.). Bóvítményekkel ellátott, és a fajta szőrzetére utal az ol. *segugio italiano pelo raso* (uo.), azaz 'rövid szőrű olasz kopó' terminus. Ennek tükörfordítása a ném. *kurzhaariger italienischer Laufhund* (uo.), az ang. *Italian shorthaired Italian segugio*, fr. *chien courant italien à poil ras*, sp. *sabueso italiano de pelo raso* (FCI 337), valamint a port. *sabujo italiano de pelo curto* 'ua.' (W.).

OROSZ ÉSZT KOPÓ (Szinák–Veress 239), **ÉSZT KOPÓ** (W.). Energikus, tanulékony, mozgékony, igen könnyen kiképezhető, igénytelen kutya.

A fajta tenyésztése 1947-ben kezdődött, amikor a Szovjetunió gazdasági minisztériuma úgy döntött, hogy minden szovjet tagköztársaságnak legyen legalább egy saját fajtája. Az Észtt SZSZK-ban ezt a kopót tenyésztették ki. Magyar neve az eredeti or. *русская эстонская гончая* 'ua.' (Szinák–Veress 239) tükörfordítása. Az *észtt kopó* (W.) név pontos megfelelője a fajta észtt *eesti hagijas*, ném. *estnische Bracke*, *estnischer Laufhund*, ang. *Estonian scenthound*, sv. *estnisk stövare*, ukr. *естонський гончак*, or. *эстонская гончая* és le. *gończy estoński* (uo.) neve. Hasonneve az angolban az *Estonian hound*, a spanyolban a *perro cazador de Estonia* és a finnben az *estinaajokoirra* (uo.), azaz 'észtt vadászkutya'.

OROSZ FOLTOS KOPÓ (Szinák–Veress 240). Értelmes, ragaszkodó, csupa ideg kutya. Igen gyors.

Magyar neve az eredeti or. *русская пегая гончая* 'ua.' (W.) tükörfordítása. Szó szerinti megfelelője a fajta sv. *rysk fläckig stövare* (uo.), a ném. *russische gefleckte Bracke* (www.juvomi.de) és az ang. *Russian piebald hound* (www.russiandog.net) elnevezése. Az ang. *Russian harlequin hound* (uo.) és a ném. *russische Harlekin-Bracke* (<http://www.juvomi.de>) neve is hasonló, 'orosz paprikajancsi kopó' a jelentésük, szintén a szőrzet tarkaságára utalnak. Különböző orosz és angol vadászkutyákból alakították ki ezt a fajtát; erre utal társneve, a népv nevekkkel alkotott or. *руско-английская гончая* és ennek megfelelője, a fajta fi. *englantilais-venäläinen ajokoirra* és sv. *engelsk-rysk stövare* (W.) elnevezése. 1951 előtt az angol nyelvterületen az *Anglo-Russian hound* (www.russiandog.net), amelynek megfelelője a sv. *anglo-russkaja gontfaja* [(W.), azaz 'angol–oros vadászkutya' nevet használták, ekkortól önálló fajtává vált, és a fenti ang. *Russian harlequin hound* elnevezést kapta.

OROSZ KOPÓ (Szinák–Veress 241). Könnyen kiképezhető, nagytestű fajta, kiváló a szaglása.

1888: *hosszú szőrű orosz kopó* (Vadl. 10 (125), 1904: *orosz kopó* (PH. 323), 1915: ua. (uo. 68), 1918: ua. (Vadl. 18: 215). Oroszországi fajta; magyar neve az or. *гончая русская* 'ua.' (DJL.) tükörfordítása, akárcsak a fajta ném. *russische Bracke* (uo.) és ang. *Russian hound* (www.hunde.de) elnevezése. Társneve az angol nyelvterületen a származására, valamint a szőrzet színére utaló *Russian drab yellow hound* (W.), azaz 'orosz drapp sárga kopó', valamint a *kostroma hound*, a németben *kostroma Bracke* (DJL.).

OSZTRÁK KOPÓ (FCI 63). Kítűnő nyomkövető, fegyelmezett, éber, aktív vadászkutya.

1886: *Ausztriai kopó* (Vadl. 13: 191), 1888: *osztrák fajta kopók* (Vadl. 15 (196), *osztrák kopók* (uo. 16: 207), 1890: *osztrák kopó* (uo. 17: 221), 1892: ua. (uo. 8: 104), 1894: ua. (uo. 17: 227), 1903: *osztrák kopók* (DM. kopók a.), 1905: *osztrák kopó* (Vadl. 32: 429), 1918: ua. (ua. 18: 215). Ausztria határain túl is nagyra becsült, népszerű vadászkutya; magyar neve az eredeti ném. *österreichischer Bracke* 'ua.' (DJL.; 1894: *österreichische Bracke* [GBH. 122]) tükörfordítása. Szó szerinti megfelelője az or. *австрийская гончая*, sv. *österreichisk stövare*, fi. *itävallanajokoirra* 'ua.' (W.) és az

ang. *Austrian hound* (www.thedogplace.org). Az ang. *Austrian brandlbracke* (uo.) nevében ugyan csak az osztrák népnév szerepel mint jelző, ám a *brandlbracke* átvétel a németből. A fajta társneve ugyanis az angolon kívül az oroszba, a svédbe és a hollandba is átkerült ném. *Brandlbracke* (DjL.). Ez összetett szó, amelyben a 'tűz' jelentésű *Brand* előtag arra utal, hogy a kutyán rótes, vöröses foltok látszanak, a *Bracke* utótag jelentése pedig 'kopó'. Olvasható még a *Karintia* földrajzi névvel származásra mutató ausztriai ném. *kärntner Bracke* (W.), valamint a népnyelvi *Vieräugl, Vieräugel, Vieräugle* (DjL.) neve is. Az utóbbi az osztrák-bajor kicsinyítő képzővel tulajdonképpen *Vierauge*, azaz 'négy szem', amely a szemek fölötti jellegzetes jelölésekre utal. A szörzetére utaló társneve az angolban az *Austrian smooth-haired hound*, a németben az *österreichische Glatthaarige* (DjL.; 1894: *glatthaarige österreichische Bracke* [GBH. 121], az oroszban az *австрийский гладкошерстный бракк* (W.), vagyis 'osztrák simaszőrű kopó'. További társneveinek 'osztrák fekete-cser kopó / vadászkutya' a jelentése; vö. ang. *Austrian black and tan hound* (FCI 63), sp. *sabueso austriaco negro y fuego*, fr. *brachet noir & feu* (*quatre-oëille*) (uo.), *brachet autrichien noir et feu*, ol. *segugio austriaco nero focato*, port. *sabujo austriaco preto e castanho* (W.).

POITEVIN (FCI 24). Nagytstű, háromszínű francia vadászkutya. Gyors, bátor, kiváló a szimata. A fajta fr. *poitevin* (uo.) nevének átvétele a magyar, valamint a ném. *Poitevin* (DjL.), ang. *poitevin*, sp. *sabueso poitevin* (FCI 24), port., le., sv., holl. *poitevin*, ol. *poitevino* (W.) terminus. Társneve a fr. *chien de Haut-Poitou* (uo.), földrajzi neves fajtanév, származásra utal, a franciaországi Poitou tartomány nevével alkották.

PORCELÁNKOPÓ (FCI 30). Kitűnő szaglász, dallamos hangú falkakutya. Izmos, élénk, barátságos. 1892: *Porzellán kopó* (Vadl. 8: 105). Szokatlanul fényes szörzetére, fehér alapszínére utal a név. Régi francia vadászkutya, magyar neve a fajta fr. *porcelaine* (FCI 30) nevének megfelelője, a *kopó* utótaggal kiegészítve. Változtatás nélkül, eredeti francia nevét vették át az angol, német, spanyol, olasz, svéd, holland, lengyel és cseh nyelvbe (uo.). A fajta neveit ugyancsak a *porcelán* szó ottani megfelelőjével is használják; vö. sp. és port. *porcelana*, tör. *porselen köpek*, or. *фарфоровая гончая* (W.). Társneve az oroszban a *благородная королевская гончая* (uo.), azaz 'királyi és nemesi kutya'.

PORTUGÁL KOPÓ (Szinák–Veress 265). Kedvtelésből is tartják, barátságos, értelmes fajta.

A végső forrás a fajta port. *podengo português* (FCI 94), azaz 'portugál kopó' neve, a magyar elnevezés ennek mintájára alakult terminus. A portugál név átkerült a svédbe és hollandba változtatlan formában, ortográfiailag eltérő a fr. *podengo portugais*, le. *podengo portugalski*, cs. *portugalský podengo*, fi. *portugalinpodengo*, norv. *portugisisk podengo* (W.), ang. *Portuguese warren hound-portuguese podengo*, fr. *chien de garenne portugais*, sp. *podenco portugués*, ném. *portugiesischer Podengo 'ua'* (FCI 94). A portugál kopó társneve az angolban a *Portuguese warren hound*, a csehben *portugalský králičí pes* (W.), ezeknek 'portugál nyúlászku' a jelentésük. Elsősorban üregi-nyúl-vadászatokon használják előszeretettel, erre utalnak ezek az elnevezései. További társneve a fr. *lévrier portugais*, azaz 'portugál agár', mert a Nemzetközi Kinológiai Szövetség (FCI) a közép és a törpe méretűhöz hasonlóan ezt a típust is az agárfélékhez sorolja. A fajtát három változatban tenyésztik, a magyarban a *portugál kopó*, közép elnevezés a port. *podengo português*, medio 'ua.' fordítása. A *portugál kopó*, nagy terminus mintája a port. *podengo português*, grande 'ua.'. A *portugál kopó*, törpe üregi nyúlra szóló vadászatokon jó segítség, kiváló patkányfogó is. Magyar neve a port. *podengo português*, pequeno 'ua.' mintájára alakult. Az angolban *Portuguese warren hound*, small, a németben *Podengo português pequeno* (klein), a franciában *chien de garenne portugais*, petit (W.) néven említik. A portugál kopók társneve hazájukban a *cão coelho* (uo.).

RÓKAKOPÓ Évszázadok óta egyetlen feladatra kitenyésztett fogós kopók gyűjtőneve.

1857: *róka kopók* (Vad.Vers.I. 5: 72), 1859: ua. (uo. 4: 29: 570), 1865: *róka kopó* 'foxhound' (CzF. 3 kopó a.), 1867: *rókakopók* (Vad.vers.I. 36: 575), 1873: *róka kopó* (Vad.vers.I. 30: 232), 1880: ua. (Vadl. 26: 376), 1884: ua. (uo. 24: 327), 1890: *róka kopók* (uo. 4: 53), 1892: *róka kopó* (uo. 8: 104), 1893: ua. (uo. 11: 146), 1905: ua. (Vadl. 2: 62). Ezek a kopók falkában hajszolják a rókát. A sportnak nagy a hagyománya Angliában, és ezért ott jelentős múltja van a rókakopó-tenyésztésnek is. A név is

onnan származik, a *róka* *kopó* gyűjtőnév az ang. *foxhound* 'ua.' (W.; 1828: Webster, 1894: GBH. 151) tükörfordítása. Több nyelvben az angol nevet használják, másutt viszont, akárcsak a magyarban, lefordították; vö. ném. *Fuchshund* 'ua.' (1894: GBH. 151), blg. *лucиуap*, tör. *tilki tazısı* 'ua.' (W.).

Az AMERIKAI RÓKAKOPÓ (FCI 303) állóképessége rendkívüli, órákon át követi a nyomot. Neve az ang. *American foxhound* 'ua.' (uo.) fordítása, és arra utal, hogy Amerikából származik ez a róka vadász kutya. Más európai nyelvben is megvan szó szerinti megfelelője; vö. port., sp. *foxhound americano*, fr. *foxhound américain*, or. *американскиѹ фоксхаунд*, norv. *amerikansk foxhound*, fi. *amerikankettukoira*, le. *foxhound amerykański*, tör. *amerikan tilki tazısı* 'ua.' (W.). Társneve az ang. *pilgrim father's dog*, azaz 'zarándok atya kutyája'. Az ANGOL RÓKAKOPÓ (FCI 159; 1900: *angol róka kopó* (BH. 137) nagy teherbírású, a versenyek során olykor 12 óras hajszákon vesz részt. Neve az ang. *English foxhound* 'ua.' (W.) tükörfordítása. Más nyelvben is megvan szó szerinti megfelelője; vö. port., sp. *foxhound inglés*, fr. *foxhound anglais*, le. *foxhound angielski*, tör. *ingiliz tilki tazısı*, or. *английскиѹ фоксхаунд* 'ua.' (uo.). A jelző arra utal, hogy Angliából származik. Róka vadászatra használják, erre utal a magyarban *rókaeb* (1868: *róka ebek* [Vad.vers.l. 34: 549], 1884: *róka eb* [uo. 48: 472], 1956: ua. [KSz.]) társneve is. Talán ezt a kopót említik a rövidebb *angol kopó* (1858: *angol kopó* [Vad.vers.l. 9: 132], 1862: *angol kopók* [uo. 36: 569], 1863: *angol kopó* [uo. 20: 315], 1865: ua. [CzF. 3: 967], 1880: ua. [Vadl. 6: 71], 1884: ua. [uo. 5: 63], 1915: ua. [RévaiLex. 12: 373], 1918: ua. [Vadl. 27: 308], 1956: ua. [KSz.]) néven, bár ez valószínűleg gyűjtőnév inkább, hiszen az *angol kopók* számos válfaját tenyésztették ki, külön fajta szolgált a rókára, nyúlra, szarvasra, vidrára.

RÖVIDSZÖRŰ ISZTRIAI KOPÓ (FCI 152). Kisebb, mint a drótszőrű változat, kiváló nyúl vadász.

1866: *isztriai kopók* (Vad.vers.l. 20: 315), 1911: *isztriai kopó* (Vadl. 16: 214). Lényegében ugyanaz a fajta, mint a hosszszőrű isztriai kopó, csupán a rövid, finom, sűrű szőrzete más. Magyar neve az eredeti hv. *istarski kratkodlaki gonič* 'ua.' (DjL.) tükörfordítása, akárcsak az ang. *Istrian short-haired scent hound* (FCI 152), ném. *kurzhaarige istrianer Bracke*, *kurzhaariger istrischer Laufhund* (DjL.), fr. *chien courant d'Istrie à poil ras*, sp. *sabueso de Istria de pelo corto*, ol. *segugio dell'Istria a pelo raso*, cs. *istrijský krátkosrstý honič* és a port. *sabujo da Istria de pelo liso* 'ua.' (W.). A svédben csak *istrisk stövare* (uo.), azaz 'isztriai kopó' a neve.

SCHILLER KOPÓ (FCI 131). Gyors, arányos testű, egyszínű vadász kutya. Mozgékony, odaadó.

Svéd fajta, magyar neve az ang. *Schiller hound* 'ua.' (W.) fordítása. A végső forrás a fajta sv. *schillerstövare* (DjL.) neve, ez került át változatlan alakban az angolba és a németbe (FCI 131), a spanyolban *sabueso Schiller* (uo.). A személynévvel alkotott fajtanévben a Schiller kopó első kiállítója, a svéd tenyésztő és farmer, Per A. Schiller neve öröködik meg, már az első svéd kiállítás is szerepelt a fajta, 1886-ban. Ugyancsak részfordítással keletkezett a ném. *Schiller-Laufhund*, *Schiller-Bracke* (DjL.), fr. *chien courant de Schiller* (FCI 131), norv. *schillerstøver*, le. *gończy Schillera*, fi. *schillerinajokoira* és port. *schillerstovare* (W.) elnevezése.

SMÅLANDI KOPÓ (FCI 129). A skandináv államokban nagy becsben tartják, gyors, engedelmes kutya.

Svéd fajta, ottani neve *smålandsstövare* (DjL.), ez változatlan alakban megvan az angolban és a németben (FCI 129) is. Földrajzi neves terminus, a fajta a Svédország déli részén fekvő történelmi *Småland* tartományból származik. Erre utal a fajta magyar, valamint ang. *Smaland hound* (W.), fr. *chien courant du Småland*, sp. *sabueso de Småland* (FCI 129), ném. *Småland-Laufhund*, *Småland-Bracke* (DjL.), sp. *cazador de Småland*, le. *gończy smalandzki*, fi. *smoolanninajokoira* és norv. *smålandsstøver* (W.) elnevezése is.

SPANYOL KOPÓ (FCI 204). Erőteljes vadász kutya. Élénk, vidám, barátságos, engedelmes.

Magyar neve az ang. *Spanish hound* 'ua.' (uo.) vagy az eredeti sp. *sabueso español* 'ua.' (DjL.) fordítása. Megfelelője még a ném. *spanischer Laufhund*, fr. *chien courant espagnol* (FCI 204), ang. *Spanish scenthound*, le. *gończy hiszpański*, port. *sabujo espanhol* 'ua.' (W.). A hollandban és a svédben az eredeti spanyol nevének ismerik. Két változata van, a nagyobbik a „de Monte”, a másik a „lebrero” változat.

SVÁJCI KOPÓ, tulajdonképpen **SCHWYZI KOPÓ** (FCI 59). Kiváló szimatú hajtókopók.

1918: *svájci kopó* (Vadl. 18: 215), 1936: ua. (UjLex. 4: 2302). A fajtacsoport (Chiens courants suisse, Swiss hounds vagy Sabueso suizos) magyar neve az ang. *Schwyzzer hound* 'ua.' (uo.) fordítása. A végső forrás a ném. *Schweizer Laufhund* 'ua.' (FCI 59; 1894: GBH. 126), Svájcban *Schwyzzer Laufhund* (DJL.) a neve. Vö. még ang. *Swiss hound*, sp. *sabueso suizo*, fr. *chien courant suisse* (FCI 59), ol. *segugio svizzero*, port. *sabujo suiço*, sv. *schweiziska stövare*, szl. *švajčarsky durič*, cs. *schwyzský honič* 'ua.' (W.). Változatok: *Thurgauai kopó* (1892: Vadl. 8: 105), *berni kopó* (< ném. *berner Laufhund*); *jurai kopó* (< ném. *Jura Laufhund*); *luzerni kopó* (< ném. *luzerner Laufhund*).

SZARVASKOPÓ Az egyik legnagyobb kopóféle, alkalmas a lovas vadászatra.

1859: *szarvaskopó* (Vad. Vers. I. 29: 477), 1860: ua. (uo. 4: 570), 1865: ua. 'staghound' (CzF. 3 kopó a.), 1867: *szarvaskopók* (Vad. vers. I. 36: 575), 1872: *szarvas-kopó* (Ballagi 97), 1880: *szarvas kopók* (Vadl. 7: 84), 1884: *szarvas kopó* (uo. 27: 362). Az ang. *staghound* (1707: *stag-hound*, 1810: ua. [NED. 9: 771], 1894: ua. [GBH. 149]) és az ang. *deerhound* (1814: *deer hound* [NED. 3: 122], 1848–50: ua. [IBD. 221], 1881: ua. [uo. 219], 1915: ua. [Mason 31]) szónak egyaránt 'szarvas-vadászkutya, szarvaskopó' a jelentése. De megvan a németben is a *Hirschhund* (1894: ua. [GBH. 149]), a magyar név ennek is lehet a tükörfordítása. A reformkorban gróf Széchenyi István vezette be a falkavadászatot rókára és szarvasra egy 1824-ben Angliából importált falkával. Szarvaskopászatra kizárólag nagytestű kopókat használtak. A hajsza eltart több óráig is, amíg elfárad az üldözött szarvas. A kopók megállítják, és az a vadász, akinek joga van a szarvasgyilok (hosszú vadászkesz) használatára, megadja a kegyelemdőfést.

SZÁVAVÖLGYI KOPÓ (FCI 154). Kiegyensúlyozott, éber, élénk vadászkutya.

A volt Jugoszláviában tenyésztették ki, nevében a földrajzi neves jelző a Száva-völgyi honoságra utal. Pontos megfelelője a ném. *Savetalbracke*, fr. *chien courant de la vallée de la Save* és a sp. *sabueso del valle de Save* 'ua.' (uo.). A fajta hasonló értelmű hv. *posavaski gonič* (FCI 154) nevéből származik a ném. *Posavatz-Bracke* (uo.), *Posavatz-Laufhund*, ang. *Posavac hound* (uo.), fr. *chien courant de Posavatz*, le. *gończy posawski*, port. *sabujo de Posavac*, sv. *posavinsk stövare* és a fi. *posavinanajokoira* 'ua.' (W.). Társneve a ném. *Save-Bracke*, azaz 'Száva-kopó', az ang. *scent hound from the Save valley* (uo.) és a származásra utaló le. *gończy chorwacki* (uo.), azaz 'horvát kopó'.

SZENT HUBERTUSZ KOPÓ Mint Szent Hubertusz vadászkutyáját ismerték. A jurai kopó, a nagy vendée-i griffon basset, a gascon-saintonge-i kopó ennek egyik későbbi változata.

Kihalt fajta, a kiváló nyomkereső kutyák őse. Hasonneve a *Szent Hubertusz kutya* és a *Hubertusz kutyája*. A névadás alapja az volt, hogy a fajta kitenyésztése a Kr. u. 727-ben elhunyt *Szent Hubertusz* nevéhez fűződik. Kutyáinak híre az ardennes-i apátságából hamarosan elterjedt távolabbi vidékekre is. Magyar neveinek megfelelői számos nyelvben használatos fajtanevek; vö. ném. *Hubertushund* (DJL.), fr. *chien de Saint Hubert* (FCI 84; 1561: *chien faint Hubert en Ardene* [Fouilloux 12, Chap. 5]), ang. *Saint Hubert hound*, sp. *perro de San Huberto*, ol. *cane di Sant'Uberto*, port. *cão de Santo Humberto*, cs. *svatohubertský pes*, ro. *copoiul de Saint-Hubert* 'ua.' (W.).

SZERB KOPÓ (FCI 150). Erőteljes testalkatú, a volt Jugoszláviában kitenyésztett vadászkutya.

1893: *szerbiai kopók* (Vadl. 18: 242). Korábbi *balkáni kopó* nevét az FCI változtatta 1996-ban „szerb kopóra, szerb kutyára” a fajta szbhv. *српски гонич / srpski gonič* (DJL.) neve alapján; vö. ang. *Serbian hound*, fr. *chien courant serbe*, sp. *sabueso serbio*, ném. *serbischer Laufhund* (FCI 150), *serbische Bracke*, cs. *srbský honič*, ol. *segugio serbo*, port. *sabujo sérvio*, holl. *servische hond*, fi. *serbianajokoira* 'ua.' (W.). Magyar *balkáni kopó* (Szinák–Veress 37) társneve a szbhv. *балкански гонич / balkanski gonič* 'ua.' (uo.) tükörfordítása. Földrajzi neves jelzője e kopó balkáni származására utal, akárcsak a fajta ném. *Balkanbracke*, *Balkanischer Laufhund* (DJL.), ang. *Balkan hound*, fr. *chien courant des Balkans*, sp. *cazador de los Balcanes*, le. *gończy balkański* és fi. *balkaninajokoira* (W.) elnevezésében.

SZERB TRIKOLÓR KOPÓ (FCI 229). Szívós, gyorsan és könnyen tanul. Kiváló a szaglása.

Magyar neve az ang. *Serbian tricolour hound* 'ua.' (uo.) fordítása, a németben is *dreifarbiger serbischer Laufhund* (DJL.), azaz 'háromszínű szerb kopó' a neve. A végső forrás a fajta szerb

srpski trobojni gonič (FCI 229) elnevezése. Erre vezethető vissza a fr. *chien courant tricolore serbe*, sp. *sabueso serbio tricolor* (uo.), port. *sabujo tricolor sérvio*, sv. *serbisk trefärgad stövare* és a le. *gończy serbski trójkolorowy* 'ua.' (W.) terminus is. A névadási szemlélet háttere rövid, fényes szőrzetének három színe, fehér alapon fekete-vörös foltos (trikolór). Jellegetes a fehér homlokcsík a fején. Az etnikai preferenciával alakult, népnemes elnevezésekben az első jelző pedig származásra utal. A fajta korábbi neve a magyarban a *jugoszláv háromszínű kopó* (Szinák–Veress 150) volt, amely a fajta eredeti szbhv. *jugoslovenski trobojni gonič* (uo.) nevének tükörfordítása. Korábbi idegen nyelvi neveit is a délszláv állam nevével alkották; vö. ang. *Yugoslavian tricolour hound*, cs. *jugoslávský trikolorní honič*, ném. *jugoslawischer dreifarbigiger Laufhund*, fr. *chien courant yougoslave tricolore*, port. *sabujo iugoslavo tricolor*; valamint sp. *sabueso yugoslavo tricolor* 'ua.' (W.). Társneve a szerbben a *trobojac* (uo.). A németben 1991 óta használatos *dreifarbigiger serbischer Laufhund* (DJL.) neve.

SZLOVÁK KOPÓ (FCI 244). Élénk, harcias, szívós kutya. Különösen nyomkövetésben jeleskedik.

Szlovákiai fajta, ottani neve a szlk. *slovenský kopov* (uo.). Az eredeti nevet változatlan alakban használják a hollandban, csehben és a svédben, és ennek szó szerinti megfelelője fordítással a magyar *szlovák kopó* fajtanév is. Az ang. *Slovakian hound* (FCI 244), fr. *chien courant slovaque*, sp. *sabueso eslovaco*, ném. *slowakischer Laufhund* (uo.), *slowakische Bracke* (DJL.), le. *gończy slowacki*, port. *sabujo eslovaco*, fi. *slovakianajokoirra*, sp. *cazador eslovaco*, *kopov eslovaco* 'ua.' (W.) nevének szintén 'szlovák kopó / vadászkutya' a jelentése. Szőrzetének a színére utal ang. *black forest hound* (uo.) nevében a 'fekete' értelmű jelző. Társneve a németben a *Schwarzwildbracke*, *slowakische Schwarzwildbracke* (DJL.)

TACSKÓKOPÓ A Habsburg udvar hivatásos vadászai nagyon kedvelték. Kiváló a szimata.

1911: *tacskókopó* (Vadl. 10: 133), *tacskó kopó* (uo. 16: 214), 1912: ua. 'Dax bracken' (uo. 35: 474), 1913: *tacskókopó* (uo. 16: 214), 1916: ua. (uo. 14: 166), 1918: ua. (uo. 22: 254). Kurta, görbe lábai és hosszú törzse miatt a közeli rokon tacskóra hasonlít, ezért kapta *tacskókopó* elnevezését. Vadászkutya, magyar neve a ném. *Dachsbracke* 'ua.' (DJL.; 1780: ua. [Onom.For. 134]) mintájára keletkezett, a német nevet a *Dachs* (l. az alpesi tacskókopó szócikkében) és a *Bracke* (l. a kopó szócikkében) összevonásával alkották.

TIROLI KOPÓ (FCI 68). Értelmes, élénk, jó szimatú nyomkövető kutya. Kisvadra vadásznak vele.

1902: *tirolai hajtó kopó* (Vadl. 36: 491), 1908: *tirolai kopó* (uo. 32: 426). Osztrák fajta; sokoldalú vadászkutya, kopónak, vérebnek egyaránt alkalmas. Magyar neve az ang. *Tyrolean hound* 'ua.' (FCI 68) fordítása, a végső forrás a fajta ném. *Tirolerbracke* 'ua.' (DJL.) neve. Az eredeti név megfelelője a fajta sp. *sabueso del Tirol*, fr. *brachet tyrolien* (FCI 68), *chien courant du Tyrol*, sp. *braco tirolés*, port. *braco tirolés*, holl. *tiroler brak*, sv. *tyrolerstövare*, fi. *tirolinajokoirra* (W.) elnevezése is. A nevekben a földrajzi név a fajta eredetére utal; 1860-ban kezdték *Tirol*-ban tenyészteni, 1896-ban mutatták be a standard változatot. Hasonneve a fr. *brachet autrichien* (W.), azaz 'osztrák kopó'. Régi német neve még *rote Gebirgsbracke* (DJL.), vagyis 'vörös hegyikopó' volt.

TRIKOLOR FRANCIA KOPÓ (FCI 219). Arányos testalkatú falkakutya. Jó szimatú nyomkövető kopó.

Magyar neve a fajta fr. *chien français tricolore* (uo.) nevének fordítása. Szerencsésebben lefordított magyar társneve a *francia háromszínű kopó* (Szinák–Veress 112), szó szerinti megfelelője a ném. *französischer dreifarbigiger Laufhund* 'ua.' (DJL.). Eredeti fr. *français tricolore* (FCI 219) névén ismerik az angolban, hollandban, portugálban és a svédben is, illetve használatos lefordított neve is; vö. ang. *French tricolour hound* (uo.), illetve sp. *perri de caza francés tricolor* (W.).

TRIKOLOR NAGY ANGOL–FRANCIA KOPÓ (FCI 322). Falkakutya, állhatatos nyomkövető.

Magyar neve a fajta fr. *grand anglo-français tricolore* (uo.) nevének fordítása, kiegészítve a *kopó* fajtanévvel. A francia nevet változatlan alakban vette át a holland, finn és a svéd, míg több más nyelvben ugyancsak lefordították; vö. ang. *great Anglo-French tricolour hound*, ném. *großer anglo-französischer dreifarbigiger Laufhund*, sp. *gran anglo-francés tricolor* (uo.), valamint port.

grande anglo-francês tricolor 'ua.' (W.). A nevek a fehér alapon fekete és barna foltos, azaz háromszínű szőrzetre utalnak. Jobban lefordított magyar neve a *nagy angol-francia háromszínű kopó* (Szinák–Veress 212).

VESZTFÁLIAI TACSKÓKOPÓ (FCI 100). Jó csapázó. Rendkívül bátor, szívós és kitaró.

Német vadászkutya; magyar neve a ném. *westfälische Dachsbracke* 'ua.' (DJL.; 1719: *westfälische Bracke* [Flemming], 1894: ua. [GBH. 117]) tükörfordítása. Földrajzi neves, származásra utaló fajtanév, más nyelvekben is hasonló a fajta neve; vö. ang. *Westphalian dachsbracke*, fr. *basset de Westphalie*, sp. *perro tejonero de Westfalia* (FCI 100), *cazador de Westfalia*, ol. *segugio della Westfalia*, port. *basset alemão da Vestfália*, tör. *Westphalia basset*, holl. *westfaalse dasbrak* 'ua.' (W.). Társneve a – szintén származására utaló – ném. *Rheinisch-westfälische Dachsbracke* (DJL.) és a *Sauerländer Dachsbracke* (uo.; 1894: ua.[GBH. 117]). További társneve a *Steinbracke* (DJL.) és az *Olper Bracke* (uo.), és ez alapján az ang. *Olper bracke*, azaz 'olpei kopó'. A német Olpe település Nordrhein-Westfalen (Észak-Rajna-Vesztfália) tartományban, Sauerland délnyugati részén fekszik.

VENDÉE-I GRIFFON KOPÓ (FCI 19). Értelmes, rámenős kutya. Hűséges, de a kiképzése nem könnyű.

1878: *Griffon de vendée* (Vad.Vers.1. 33: 247), 1884: *vendée-i szarvas kopó* (uo. 45 (436)). Francia vadászkutya, ottani neve a fr. *briquet griffon Vendéen* (FCI 19). Földrajzi neves, származásra utaló fajtanév. *Vendée* tartomány Franciaország nyugati részén, Pays de la Loire területén fekszik, és a *Vendée* folyóról kapta a nevét. A fajtát az eredeti francia nevént tartják számon az angolban, németben (uo.), a hollandban, lengyelben, finnben és a svédben (W.). A spanyolban *briquet grifon Vendeano* (FCI 19). A portugálban – a magyarhoz hasonlóan – részfordítása használatos; vö. *braco griffon da Vendaia* 'ua.' (W.). Társneve az angolban és a németben *Basset griffon Vendéen* (DJL.; 1894: *Hunde der Vendée* [GBH. 174]), a spanyolban *basset grifón vendeano* (W.). A *griffon* terminus magyarázatát l. a *Gascogne-i kék griffon* szócikkében.

VIDRAVADÁSZ KOPÓ (FCI 294). Rendkívül kitaró nyomkövető. Szelíd, kedves, gazdájához hűséges.

1885: *vidra eb* (Vadl. 14: 191), 1887: *vidra kopó* (Vad.Vers.1. 4: 33), 1889: *vidra kopók* (Vadl. 9: 113), 1894: *vidra kopóm* (uo. 23: 306). Régi angol vadászkutyafajta; mint neve is jelzi, vidravadászatra használják. A vidra idejének legnagyobb részét a vízben tölti, folyómeder szélén lévő üregekben lakik, amelyeknek bejárata is a felszín alatt van. A kiváló szimatú és jó úszó vidravadász kopó magyar neve az ang. *otterhound* 'ua.' (FCI 294; 1881: *otter-hound* [IBD. 340], 1894: *otterhound* [GBH. 145], 1915: ua. [Mason]) fordítása, kiegészítve a *vadász* magyarzó elemmel. Angol nevént tartják számon a németben (FCI 194), a portugálban, oroszban, hollandban, norvégben, csehben és a svédben (W.). A fajtanév megfelelője a ném. *Otterhund* (1682: *Otterhunden* [Hohlberg 2: 569], 1798: *Otterhund* [Adelung 3: 629], 1861: ua. és *Otterfänger* [Univ.Lex. 514]), a sp. *perro de nutria*, fr. *chien à loutre* (FCI 294), le. *pies na wydry*, fi. *saukkokoirra*, port. *cão de lontra* és az ész. *saarmakoer* 'ua.' (W.). Társneve a csehben *vydrař*, az angolban *otter's foe*, vagyis 'vidraellenség', a spanyolban *rastreador de nutrias* (uo.), azaz 'vidranomozó'.

HIVATKOZÁSOK

- Adelung = Johann Christoph ADELUNG: *Grammatisch-kritisches Wörterbuch der Hochdeutschen Mundart. I–IV.* Leipzig, 1793–1801.
 Allg.Pol.Lex. = Philipp Andreas NEMNICH: *Allgemeines Polyglotten-Lexicon der Natur-Geschichte.* Hamburg, 1793–98.
 Ballagi = BALLAGI MÓR: *A magyar nyelv teljes szótára. II.* Pest, 1872.
 Can.Brit. = Ioannis Caii Britannici De Canibus Britannicis. Londini, 1570 [írta John Caius, lefordítva Abraham Flemming: *Of Englishe Dogges.* London, 1576].
 CzF. = CZUCZOR Gergely – FOGARASI János: *A magyar nyelv szótára I–VI.* Pest, később Budapest, 1862–74.

- Czynk = CZYŃK Ede: *Die Siebenbürger Bracke*. In Waidmanns Heil! (Erdélyi német vadászújság, 1880–), XXI: 3–4. 1901.
- De Castro = Consuleo Valero DE CASTRO: *A kutyák enciklopédiája*. Budapest, 2009.
- DJL. = *Deutsches Jagd Lexikon*. Wissen über Jagd, Natur, Naturschutz. www.deutsches-jagd-lexikon.de
- DM. = DIEZEL Emil – MIKA Károly: *A Vadászbebek. Különösen a vizslák, idomításuk és vezetésük*. Budapest, 1903.
- DWb. = Gerhard WAHRIG: *Deutsches Wörterbuch*. Gütersloh, 1971.
- FCI = *FCI (Fédération Cynologique Internationale; Nemzetközi Kinológiai Szövetség) standard szám szerinti kutyafajták*. <http://www.kutya-tar.hu/fci/szam>; www.fci.be/en/nomenclature
- GBH. = LUDWIG BECKMANN: *Geschichte und Beschreibung der Rassen des Hundes. Bd. 1*. Braunschweig, 1894.
- Flemming = Johann Friedrich von FLEMMING: *Der Vollkommene Teutsche Jäger. I–II*. Leipzig, 1719–24.
- Fouilloux = *La Venerie de Jaques du Fouilloux Escuyer*. A Poitiers, 1561.
- Gessner = Conrad GESSNER: *Conradi Gesneri Medici Tigvini Historiae Animalium...* Francofurti, 1602.
- Hist.An. = Conrad GESSNER: *Historiae animalium liber primus de quadrupedibus viuiiparis. I–V*. Zurich, 1551–58.
- Hohberg = Wolf Helmhard von HOHBERG: *Georgica Curiosa. Bd. 2*. Nürnberg, 1682.
- IBD. = Vero KEMBALL SHAW – Gordon STABLES: *The Illustrated Book of the Dog*. London, 1881.
- KSz. = KUBINSZKY Ernő – SZÉL György: *A kutya*. Budapest, 1956.
- MA. = SZENCZI MOLNÁR Albert: *Dictionarium Ungarico–Latinum*. Norimberga, 1604.
- Mason = Walter Esplin MASON: *Dogs of All Nations*. San Francisco, 1915.
- Mellin = August W. Graf von MELLIN: *Versuch einer Anweisung zur Anlegung, Verbesserung und Nutzung der Wildbahnen sowohl im Freyen als in Thiergärten*. Berlin–Stettin, 1779.
- Meyers = *Meyers Konversationslexikon*. Autorenkollektiv. 4. Auflage. Leipzig und Wien, 1885–92.
- MNy. = *Magyar Nyelv*. Budapest, 1905–.
- Nagy = NAGY János: *Méhi gazdaság*. Győr, 1786.
- NED. = MURRAY – ONIONS – CRAIGIE: *A New English Dictionary on Historical Principles. 1–10*. Oxford, 1888–1928.
- NHD. = Charles Hamilton SMITH – Sir William JARDINE: *The Natural History of Dogs. II*. Edinburgh, 1840.
- Nl. = *Néptanítók lapja*. Budapest, 1868–1944.
- Ny. = *Magyar Nyelvőr*. Pest, később Budapest, 1872–.
- OklSz. = SZAMOTA–ZOLNAI: *Magyar oklevél-szótár*. Budapest, 1902–6.
- Onom.For. = Ch. OTTO – J. Fr. STAHL: *Onomatologia Forestalis–piscatorio–venatoria. Vierter Teil*. Stuttgart, 1780.
- PallasLex. = *A Pallas nagy lexikona. I–XVIII*. Budapest, 1893–1900.
- RévaiLex. = *Révai nagy lexikona. I–XXI*. Budapest, 1914–35.
- Szinák–Veress = SZINÁK János – VERESS István: *A világ kutyái. I–II*. Budapest, 1989.
- SzT. = *Erdélyi magyar szótörténeti tár*. Szerk. SZABÓ T. Attila és munkatársai. Bukarest–Budapest–Kolozsvár, 1975–.
- TESz. = *A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára. I–III*. Budapest, 1967–1976. *Index*. 1984.
- UjLex. = *Uj Lexikon – a tudás és a gyakorlati élet egyetemes enciklopédiája. I–VI*. Budapest, 1936.
- Univ.Lex. = *Pierer's Universal-Lexikon der Vergangenheit und Gegenwart*. 4. Auflage. Altenburg, 1857–65.
- Vad.Tud. = PÁK Dienes: *Vadászattudomány. 1*. Buda, 1829.
- Vad.Vers.l. = *Vadász- és Versenylap*. Pest, Budapest, 1857–1919.
- W. = *Wikipedia*, the free encyclopedia (<http://...wikipedia.org>).
- Webster = Noah WEBSTER: *An American dictionary of the english language*. First edition. New York, 1828.

RácZ János